

Zienswijze NAJK op wijziging Meststoffenwet in verband met de voorwaarden over de maximale mestproductie in de derogatiebeschikking 2022-2025

Datum: 17 juni 2024
Organisatie: Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt
Contact: Ruben Klein Teeselink en Wendy Kicken
Email: rkleinteeselink@najk.nl en wkicken@najk.nl

Naar aanleiding van de internetconsultatie aangaande de wijziging voor het wetsvoorstel: wijziging Meststoffenwet in verband met de voorwaarden van de maximale mestproductie in de derogatiebeschikking 2022-2025, wil NAJK graag reageren op dit voorstel. Wij doen dit voor onze leden. De jonge boeren zijn verspreid over de sectoren melkveehouderij, varkenshouderij en pluimveehouderij.

Algemene maatregel van bestuur

Het wetsvoorstel stelt voor om het nationale mestproductieplafond en de sectorale mestproductieplafonds in lijn te brengen met de voorwaarden die de derogatiebeschikking 2022-2025 stelt. Daarnaast stelt het wetsvoorstel dat er per ingang van deze wet het afromingspercentage op 30% bij overgang van fosfaat- en dierrechten buiten familieverband. Ook stelt het wetsvoorstel dat het mogelijk moet zijn om middels een algemene maatregel van bestuur (amvb) zowel de hoogte aan te passen van het afromingspercentage bij overgang van fosfaat- en dierrechten buiten familieverband, als de hoogte van de mestproductieplafonds.

Gezamenlijk standpunt veehouderijsectoren

NAJK is van mening dat dit wetsvoorstel nogal wat aanpassingen behoeft, voordat dit wetsvoorstel gerealiseerd kan worden. Worden deze aanpassingen niet doorgevoerd, dan ondermijnt deze wet de toekomst van jonge veehouders in plaats van dat het hen helpt.

Afroming

NAJK vindt dat jonge boeren een uitzonderingspositie moeten krijgen binnen de afroming van fosfaat- en dierrechten. Door afroming in te stellen, worden de investeringskosten voor fosfaat- en dierrechten vele malen hoger. Het wordt voor jonge boeren lastiger om na een bedrijfsovername rechten bij te kopen, waardoor hun toekomstperspectief wordt verslechterd. Financieringsplaatjes die benodigd zijn voor een bedrijfsovername, zullen hierdoor veel slechter uitpakken met reëel gevolg dat er een streep door de bedrijfsovername getrokken wordt. Geef de

ruimte om te ondernemen en voer geen afroming in voor jonge boeren op fosfaat- en dierrechten. De Nederlandse veehouderijsector is een sterk vergrijzende sector waarin overheidsbeleid juist jonge veehouders moet stimuleren om bedrijven over te nemen in plaats van hen hierin te ondermijnen.

Wat afroming in zijn algemeenheid betreft, adviseert NAJK om aan het begin van ieder jaar opnieuw te bekijken hoe de sectoren ervoor staan. Zitten sectoren beneden het vastgestelde sectorplafond, dan kan de afroming voor de betreffende sector naar nul worden gebracht. Voor de melkveesector moet dan ook in overweging genomen worden of het nog wenselijk is om de fosfaatbank nog verder te laten opvullen, zodat onder andere jonge melkveehouders gebruik kunnen maken van deze vrijstelling. Daarnaast moet steeds opnieuw bekeken worden in welke mate een bepaalde sector bijdraagt aan de mestproblematiek op de Nederlandse mestmarkt. Is een bepaalde sector boven het sectorplafond uit gestegen én draagt deze sector bij aan de mestproblematiek op de Nederlandse mestmarkt? Dan kan hiervoor de afroming van de fosfaat of dierrechten worden ingezet. Echter vindt NAJK het volgende. Voordat er een afroming of een generiek korting plaatsvindt, moeten sectoren eerst de ruimte krijgen om met beter management of vrijwillige opkoopregelingen haar mestproductie te laten dalen naar het gewenste niveau.

Indien alle sectoren fors onder het mestproductieplafond zijn gezakt, dan moet er ook ruimte zijn om wederom als sector te kunnen groeien. Door ieder jaar naar de meest recente cijfers te kijken, blijven alle sectoren, het bedrijfsleven en de overheid heel dicht betrokken bij de mestvraagstukken.

Mestproductieplafonds

NAJK is tegen het vaststellen van de hoogte voor sectorale mestproductieplafonds middels een amvb. Met deze aanpassing kan een minister zelf bepalen wat de omvang van een sectorale mestproductieplafond is, zonder dat hij of zij toestemming nodig heeft van de Eerste of de Tweede Kamer. Theoretisch gezien kan het een minister daarmee eigenhandig de omvang van de volgende sectoren kan bepalen: melkveehouderij, pluimveehouderij en varkenshouderij. Dit acht NAJK als zeer onwenselijk en een mogelijk bedreiging voor langjarig betrouwbaar beleid.

Melkveehouderij

NAJK pleit voor geen afroming van fosfaatrechten voor jonge boeren in de melkveehouderij, inclusief geen afroming bij buiten-familiaire bedrijfsovernames. Door de huidige afroming van 10% te verhogen naar 30% voorzien wij het effect dat de prijs zal stijgen en de hoeveelheid verhandelde rechten zal afnemen. Dit zal

waarschijnlijk het averechtse effect bieden op de intentie van deze maatregel. In eerdere berichten die gezamenlijk tot stand zijn gekomen met andere melkveesector- & ketenpartijen hebben wij dan ook continu gepleit voor een uitzondering voor jonge boeren. Dit kan ervoor zorgen dat jonge boeren minder last ondervinden bij het investeren in fosfaatrechten en daarmee de handel, met bijbehorende 10% afroaming, beter in stand blijft.

Daarnaast zijn er ook jonge melkveehouders die fosfaatrechten leasen in plaats van kopen, omdat ze hier domweg geen liquiditeit voor hebben. Afroaming bij overdracht van leaserechten hebben op de prijs van leaserechten een prijsverhogend effect. Dit zorgt voor extra kostenverhoging voor jonge melkveehouders. Dat vindt NAJK onwenselijk. Al was het alleen maar omdat de melkveehouderij een sterk vergrijzende sector is waarin juist jonge melkveehouders ondersteund moeten worden in plaats van belemmerd door bijvoorbeeld afroaming op lease en verkoop van fosfaatrechten buiten familieverband.

Tevens zien wij als NAJK het gevaar van een generieke korting als donkere wolk boven de sector hangen. Wij vinden dat er op korte termijn wat moet gebeuren om een generieke korting te voorkomen, daarom denken wij graag mee aan een totaalpakket met integrale maatregelen die oplossingen kunnen bieden om onder de mestproductieplafonds te komen.

Varkenshouderij en pluimveehouderij

NAJK pleit voor geen afroaming van dierrechten bij de varkenshouderij en de pluimveehouderij. Door de autonome krimp (transitie binnen ketens, waardoor minder dieren we gehouden per sector) én de vele aanmeldingen voor de opkoopregelingen LBV en LBV+, zien wij geen noodzaak om een afroaming op dierrechten in te stellen voor deze sectoren. De verwachting is dat beide sectoren beneden de mestproductieplafonds zullen blijven. NAJK vindt dat men eerst deze ontwikkeling af moet wachten. Vervolgens kijkt het ministerie op 01-01-2025 of de sectoren autonoom onder de mestproductieplafonds zijn gezakt of niet. Indien de sectoren niet genoeg gezakt zijn, zal de afroaming in werking treden via de amvb.

Door afroaming in te voeren, wordt de complete marktdynamiek binnen de rechtenmarkt weggehaald. Binnen deze sectoren vindt veel handel plaats in rechten. Vooral leaserechten, maar ook een gedeelte kooprechten. Door 30 procent afroaming te hanteren, zullen de sectoren nog harder (tussen de 3 en 5 procent) krimpen, dan we op dit moment reeds verwachten. Daarnaast zorgt dit voor veel onrust in de sectoren. Door afroaming in te stellen, gaan van prijzen van

rechten verder stijgen. Dit is zeer nadelig voor onze achterban, de jonge pluimvee- en varkenshouders. Zij zijn diegene die niet stoppen, maar juist als blijver onze prachtige sectoren willen vormgeven. Het gaat hen absoluut niet helpen als door dit afomingsbeleid er een verhoging plaatsvindt van de prijs voor aankoop-, maar vooral leaserechten. Dit werkt eerder als een ondermijning voor de toekomstbestendigheid van hun bedrijf.

Daarnaast geldt voor de pluimveehouderij nog een apart argument. Sinds een langere periode wordt reeds het grootste gedeelte van de mest verwerkt tot mestkorrels of energie. Slechts een klein deel wordt gebruikt voor de akkerbouw binnen Nederland. Hierdoor is het aandeel van de pluimveesector op het gebied van waterkwaliteit nihil. NAJK is van mening dat daardoor afoming niet bijdraagt aan het mestprobleem.